

Μοναδικά ευρήματα σε Σικυώνα

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Ενδυναμώνεται το ενδεχόμενο εντοπισμού της αρχαϊκής πόλης της Σικυώνας στη σημερινή περιοχή του Αγ. Κωνσταντίνου. Οικιστικά κατάλοιπα κλασσικής περιόδου στο φως.

Οικιστικά κατάλοιπα της Κλασικής και Ύστερης Κλασικής περιόδου, αποτελούμενα από εσωτερικά δωμάτια οικιών και τμήματα οικιακών εργαστηρίων ήρθαν στο φως κατά την διεπιστημονική έρευνα στην Αρχαία Σικυώνα και συγκεκριμένα στην περιοχή του Αγίου Κωνσταντίνου. Ξεχωρίζουν τα βοτσαλωτά ψηφιδωτά δάπεδα και τα δάπεδα από ασβεστοκονίαμα, καθώς και οι επενδυμένοι τοίχοι με ερυθρό και κίτρινο κονίαμα. Η εύρεση κεραμικής του 6ου αι. π.Χ. σε στρωματογραφικές ενότητες, άμεσα σχετιζόμενες με αρχιτεκτονικά κατάλοιπα, ενδυναμώνει το ενδεχόμενο εντοπισμού της αρχαϊκής πόλης της Σικυώνας σε αυτή την περιοχή.

Κατά τα δύο πρώτα έτη της έρευνας (2015-2016), διεξήχθησαν αρχαιολογική

επιφανειακή έρευνα και εκτεταμένες γεωφυσικές διασκοπήσεις, τα αποτελέσματα των οποίων τοποθετούν τον πυρήνα της παλαιάς πόλης στην ευρύτερη περιοχή του Αγίου Κωνσταντίνου, στο νοτιοδυτικό τμήμα του πεδίου ερευνών. Επιπλέον, η περιοχή του λιμανιού της Σικυώνας φαίνεται πως τοποθετείται στο νοτιοανατολικό άκρο της σύγχρονης πόλης του Κιάτου, όπου η γεωαρχαιολογική έρευνα μέσω πυρηνοληψιών και οι σεισμικές μετρήσεις κατέγραψαν τη διαμόρφωση λιμενολεκάνης. Στη συνέχεια (2017-2019), πραγματοποιήθηκε ανασκαφική έρευνα σε διάφορες ζώνες της παράκτιας πεδιάδας.

Εικ. 1: Αεροφωτογραφία του Ηρώου από ΝΑ (κλασική περίοδος).

Στη θέση Άγιος Νικόλαος ανασκάφηκε κτίριο της Κλασικής περιόδου το οποίο ταυτίζεται με Ηρώο (Εικ. 1). Το ορθογώνιο κτίριο (6,30 x 4,40 μ.) με προσανατολισμό Β-Ν ήταν μερικώς υπόγειο ενώ έφερε ανωδομή από πλίνθους και στέγη από κεράμους λακωνικού τύπου. Στη ΒΑ γωνία, η μονολιθική κλίμακα με τρεις βαθμίδες εξασφάλιζε την απευθείας πρόσβαση σε διαμορφωμένη και οριοθετημένη με λίθινο πεσσίσκο επιφάνεια του φυσικού βράχου, στην οποία είχαν διανοιχθεί τρεις λαξευτοί τάφοι της Αρχαϊκής περιόδου. Και οι τρεις τάφοι έφεραν πολλαπλούς ενταφιασμούς στο εσωτερικό τους, αλλά μόνο ένας εξ αυτών είχε κτεριστεί με ένα χρηστικό αγγείο και εννέα σφαιρικούς αρύβαλλους της Πρώιμης ή Μέσης κορινθιακής περιόδου (610-555 π.Χ.). Αμέσως νότια του Ηρώου ερευνήθηκε ταφή του 5ου αι. π.Χ. τοποθετημένη σε μονολιθική σαρκοφάγο και κτερισμένη με τα σανδάλια του νεκρού, από τα οποία διασώθηκε το σιδερένιο περίγραμμα της σόλας

Ταφή εξωτερικά του Ηρώου κτερισμένη με τα σανδάλια του νεκρού (5ος αι. π.Χ.).

Το κτίριο, στο οποίο διακρίνονται τουλάχιστον δύο οικοδομικές φάσεις της Κλασικής περιόδου, φαίνεται πως έπαψε να λειτουργεί στο β' μισό του 4ου αι. π.Χ. Η στρωματογραφική ενότητα που συνδέεται με την καταστροφή και εγκατάλειψή του, απέδωσε πλήθος κεράμων στέγης, εξαιρετικά μεγάλη ποσότητα κεραμικής και σχετικά μικρό αριθμό πήλινων ειδωλίων. Η μελέτη των κινητών ευρημάτων αναμένεται να αποδώσει περαιτέρω στοιχεία για τον χαρακτήρα των τελετουργιών προς τους προγόνους ή και την ενδεχόμενη σύνδεση του χώρου με τη λατρεία χθόνιων θεοτήτων.

Ταφικό μνημείο στη θέση Ζόγερι

(ύστερη κλασική – πρώιμη ελληνιστική περίοδος).

Στην περιοχή Ζόγερι διερευνήθηκε μεγάλης έκτασης ταφικό μνημείο χρονολογούμενο στην Ύστερη Κλασική – Πρώιμη Ελληνιστική περίοδο (Εικ. 3). Το ταφικό μνημείο ορθογώνιας κάτοψης (4,60 μ. x 0,65 μ. x 0,85 μ.) σώζεται σε ύψος τριών δόμων, εκ των οποίων ο ανώτερα σωζόμενος αποτελείται από πέντε λιθόπλινθους συναρμωσμένες με μολύβδινους συνδέσμους τύπου «Z». Ως σήματα του μνημείου είχαν χρησιμοποιηθεί δύο συμμετρικά τοποθετημένες λιθόπλινθοι στο ανατολικό και δυτικό τμήμα του αντίστοιχα. Η πρόσθια όψη του μνημείου, ορατή κατά την αρχαιότητα από αμέσως βόρεια διερχόμενη οδό, φέρει διακόσμηση κυματίου (cyma reversa). Στο νότιο τμήμα του διανοίχθηκαν δύο κιβωτιόσχημοι τάφοι, με μονούς ενταφιασμούς ενηλίκων στο εσωτερικό τους και παρόμοια κτέριση (κοτύλες, μικκύλα αγγεία, λύχνοι, σιδερένια σπλεγγίδα, αργυρό νόμισμα). Στο ίδιο τμήμα και σε στρωματογραφική ενότητα άνωθεν των τάφων διερευνήθηκε ταφική πυρά χρονολογούμενη στα 350-275 π.Χ., η οποία απέδωσε

πληθώρα ανθρωπόμορφων και ζωόμορφων ειδωλίων, καθώς και αναθηματικών αγγείων με χαρακτηριστική εμπέστη διακόσμηση ωών στο χείλος και στο σώμα, πιθανώς προϊόντα τοπικού εργαστηρίου

Ταφική πυρά στο νότιο τμήμα του ταφικού μνημείου (350-275 π.Χ.).

Τέλος, η ταφική χρήση του χώρου επιβεβαιώνεται ήδη από τον 5ο αι. π.Χ., καθώς εντοπίστηκε εξωτερική προσφορά αποτελούμενη από μία κορινθιακή κοτύλη και έξι αττικές ληκύθους, η μία εξ αυτών λευκού βάθους, σε σημείο αμέσως ΒΑ του μνημείου και σε άμεση σχέση με το ανατολικό ταφικό σήμα.

Αρχιτεκτονικά κατάλοιπα στην περιοχή Ζόγερι (κλασική περίοδος).

Λίγες δεκάδες μέτρα βορειότερα του ταφικού μνημείου και εκτός του βασικού ιστού της πόλης ήρθαν στο φως αρχιτεκτονικά κατάλοιπα χρονολογούμενα στην Κλασική περίοδο. Πιο συγκεκριμένα, διερευνήθηκαν τρεις χώροι, ορθογώνιας και

τετράγωνης κάτοψης, ενός εκτενούς – σύμφωνα με τις γεωφυσικές έρευνες – κτιριακού συγκροτήματος. Οι χώροι απέδωσαν ιδιαίτερα αποσπασματική λεπτή κεραμική αλλά μεγάλη ποσότητα αποθηκευτικών αγγείων, αγνύθες, νομίσματα και η χρήση τους συνδέεται είτε με μικρής κλίμακας εργαστηριακές εγκαταστάσεις είτε με αγρέπαυλη.

Μνημειακό κτίριο στην περιοχή Χτίρι (κλασική περίοδος).

Στην περιοχή Χτίρι αποκαλύφθηκε τμήμα μνημειακού κτιρίου των Κλασικών χρόνων και σε άμεση επαφή με αυτό κεραμοσκεπής τάφος της ίδιας περιόδου. Η χρήση του κτηρίου παραμένει δυσερμήνευτη πιθανότατα να λειτουργούσε ως δημόσιο κτίριο (Εικ. 6). Άνωθεν αυτού εδραζόταν τμήμα χώρου χρονολογούμενο στους Πρώιμους Βυζαντινούς χρόνους στον οποίο εντοπίστηκε μεγάλων διαστάσεων πίθος (διαμ. 1,40 μ.).

Ο πίθος στην περιοχή Χτίρι (πρώιμη βυζαντινή περίοδος).

Η χρήση αυτού του εξωτερικού, πιθανότατα, χώρου συνδέεται με την παραγωγή ελαιόλαδου, υπόθεση που ενισχύεται από τη συλλογή μεγάλης ποσότητας απανθρακωμένων ελαιοπυρήνων και από τον εντοπισμό σε παρακείμενο αγρό,

τραπητή, κατασκευή άμεσα συνδεδεμένη με την ελαιοπαραγωγή.

Παρόδιο νεκροταφείο στην περιοχή Μερκούρη
(κλασική – πρώιμη ελληνιστική περίοδος).

Τέλος, στην περιοχή Μερκούρη αποκαλύφθηκε τμήμα παρόδιου νεκροταφείου χρονολογούμενο στους Κλασικούς και Πρώιμους Ελληνιστικούς χρόνους (Εικ. 8). Οι τάφοι, απλοί λακκοειδείς και κιβωτιόσχημοι τοποθετημένοι σε ορύγματα λαξευμένα στο φυσικό βράχο, φέρουν κάλυψη είτε από ορθογώνιες λίθινες πλάκες είτε από κεράμους. Οι μεμονωμένες ταφές ενηλίκων ήταν κτερισμένες με τους ακόλουθους τύπους αγγείων: σκύφος, κάνθαρος, λεκανίδα, μόνωτο μαγειρικό αγγείο, μικκύλα αγγεία και λύχνος (Εικ. 9). Η παρακείμενη αρχαία οδός αποτελούσε κύρια οδική αρτηρία πιθανώς μεταξύ του λιμένος και του Ελληνιστικού πλατώματος και ήταν σε χρήση – βάσει των επαναλαμβανόμενων επιδιορθώσεων – τουλάχιστον κατά τον 5ο και 4ο αι. π.Χ. Μεταξύ των τάφων και της οδού, ήρθε στο φως λίθινος αγωγός απορροής υδάτων, ο οποίος πληρώθηκε και καλύφθηκε με λίθινες πλάκες λειτουργώντας ως αναλημματικός τοίχος.

Κιβωτιόσχημος τάφος στην περιοχή Μερκούρη
(πρώιμη ελληνιστική περίοδος).

Το ανασκαφικό σκέλος του πενταετούς ερευνητικού προγράμματος ολοκληρώθηκε την Παρασκευή 2 Αυγούστου 2019. Το διεπιστημονικό ερευνητικό πρόγραμμα

«Αρχαία Σικυώνα» (2015-2019) αποτελεί συνεργασία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κορινθίας, του Εθνικού Μουσείου της Δανίας και του Ινστιτούτου της Δανίας στην Αθήνα, υπό τη διεύθυνση του Επίκουρου Καθηγητή Κλασικής Αρχαιολογίας Κωνσταντίνου Κίσσα και της Dr. Silke Møth-Frederiksen, επικεφαλής από δανικής πλευράς. Η χρηματοδότηση του προγράμματος προέρχεται από χορηγία του Ιδρύματος Carlsberg. Το πεδίο των ερευνών (8 τ. χλμ.) τοποθετείται στην παράκτια πεδιάδα του Κιάτου. Στόχος του προγράμματος είναι η συστηματική έρευνα της «Προελληνιστικής» πόλης της Σικυώνας, πριν αυτή μεταφερθεί σε παραπλήσιο πλάτωμα το 303 π.Χ. από τον Δημήτριο Πολιορκητή.

Πηγή: ΥΠΠΟΑ, The TOC